

V Bruselu dne 1.7.2020
COM(2020) 276 final

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

**Podpora zaměstnanosti mladých lidí:
most k pracovním místům pro příští generaci**

„Žádný členský stát neměl být postaven před volbu, zda bude řešit krizi, nebo investovat do lidí. Nástroj „EU příští generace“ proto navyšuje podporu [...] zaměstnanosti mladých lidí. Zajišťuje, že lidé získají dovednosti a vzdělání, které potřebují, aby se současněmu rychle se měnícímu světu mohli přizpůsobit¹.“

předsedkyně Ursula von der Leyenová

1. ÚVOD: INVESTICE DO PŘÍŠTÍ GENERACE

V souladu s evropským pilířem sociálních práv stanovila Komise hned na začátku svého funkčního období² svůj program pro sociální Evropu, jehož středobodem má být občan. Komise od té doby považuje za prioritu činnost s cílem pomoci mladým lidem a svůj slib plní. Posiluje vzdělávání a odbornou přípravu, podporuje zaměstnanost mladých lidí, zajišťuje spravedlivé pracovní podmínky a zlepšuje přístup k sociální ochraně pro všechny, neboť mladí lidé představují příští generaci a zaslouží si veškeré příležitosti k tomu, aby mohli plně rozvinout svůj potenciál při utváření budoucí podoby našeho kontinentu.

Pandemie COVID-19 zdůraznila potřebu zůstat na této nastoupené cestě a urychlit kroky. Ačkoli se v první řadě jednalo o krizi zdravotní, uvrhla pandemie celou EU do hluboké recese³. Rostoucí počet žádostí o podporu v nezaměstnanosti signalizuje nové výzvy. Nezaměstnanost vzroste ve všech věkových skupinách, ale mladí lidé jsou již nyní nepřiměřeně zasaženi⁴. Více než jeden ze šesti mladých lidí je od vypuknutí krize nezaměstnaný⁵. Mnoho z těchto mladých lidí pracovalo v těžce zasažených odvětvích, jako je ubytování, stravování, umění, zábava, velkoobchod a maloobchod⁶. Ostatní se snaží vstoupit na trh práce nyní, kdy tato odvětví již pracovníky nepřijímají.

Nyní je čas, aby členské státy i evropské orgány zaměřily svou pozornost na příští generaci. Ze zkušeností s celosvětovými finančními a hospodářskými krizemi víme, že bychom neměli s naší reakcí otálet. První příznaky problémů, které dnes době opomineme, mohou za několik málo let eskalovat do nenapravitelných škod. Díky pružnosti investičních iniciativ Komise pro reakci na koronavirus řada členských států rychle zaktivovala dočasná protikrizová opatření. S pomocí Evropského sociálního fondu (ESF) udržují pracovní místa a kompenzují narušení v oblasti vzdělávání a odborné přípravy během pandemie. Nový nástroj pro dočasnou podporu na zmírnění rizik nezaměstnanosti v mimořádné situaci (SURE)⁷ navíc

¹ Projev předsedkyně von der Leyenové v Evropském parlamentu dne 27. května 2020.

² Sdělení „Silná sociální Evropa pro spravedlivou transformaci“, COM(2020) 14 final.

³ Evropská komise (2020), Evropská hospodářská prognóza, jaro 2020.

⁴ MOP (2020), Předcházení vyloučení z trhu práce: Řešení krize zaměstnanosti mladých lidí v Evropě (COVID-19).

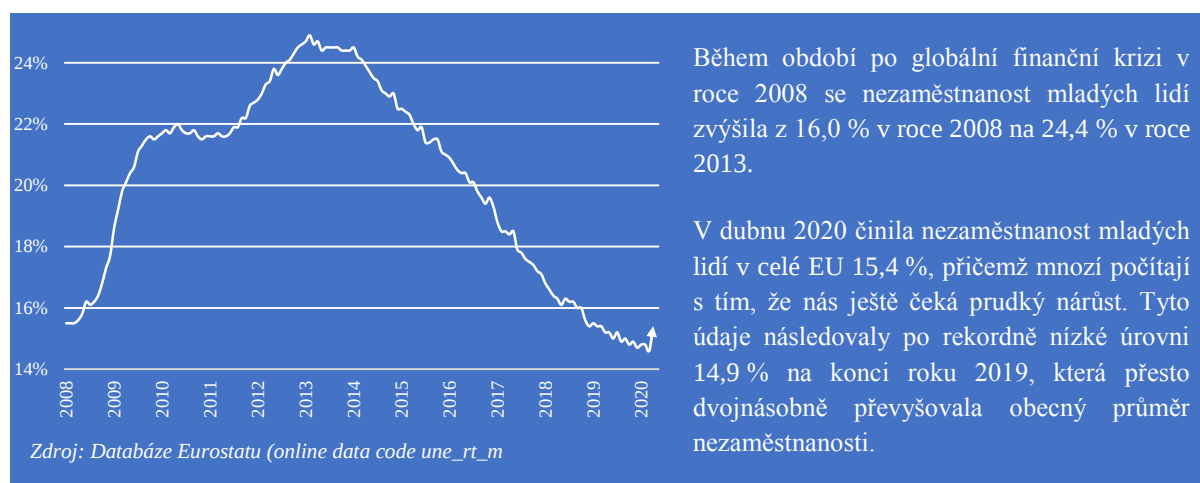
⁵ MOP (2020), Zpravodaj MOP: COVID-19 a svět práce (čtvrté vydání).

⁶ McKinsey & Company (2020) – Zajištění živobytí Evropy: zmírňování dopadu pandemie COVID-19 na zaměstnanost.

⁷ Úř. věst. L 159, 20.5.2020, návrh Komise ze dne 2. dubna 2020.

umožní získat prostředky ve výši až 100 miliard EUR formou úvěrů na podporu režimů zkrácené pracovní doby v členských státech a podobných opatření pro osoby samostatně výdělečně činné. Dalším logickým krokem, který vychází z návrhu Komise pro příští generaci EU⁸, je pomoci mladým lidem, aby se podíleli na utváření evropské obnovy.

Toto společné úsilí by mělo přinést všem mladým lidem více příležitostí. Pro mládež v mnoha členských státech se jedná již o druhou hospodářskou recesi za dobu jejich mladého života. Komu bylo v době vyvrcholení předchozí krize v oblasti zaměstnanosti mladých lidí právě osmnáct let, je dnes sotva pětadvacetiletý. Vzhledem k tomu, že hospodářský útlum obvykle prohlubuje nerovnosti, je pravděpodobné, že problémy budou horší pro diskriminované nebo zranitelné skupiny obyvatel. Mládež ze zranitelných skupin, jako jsou mladí lidé z rasových a národnostních menšin, mladí lidé se zdravotním postižením nebo mladí lidé žijící ve venkovských či odlehlých oblastech nebo ve znevýhodněných městských oblastech čelí při vstupu na trh práce dalším překážkám⁹. Například v případě mladých lidí se zdravotním postižením je míra zaměstnanosti výrazně nižší než u jejich vrstevníků bez zdravotního postižení¹⁰ a specifickým překážkám a diskriminaci čelí také mladí migranti a uprchlíci, kteří tvoří stále větší podíl naší mládeže. Krizí jsou vážně postiženy rovněž mladé ženy. Mají-li být zahrnuti všichni, budou nezbytné aktivní a cílené politiky.

Iniciativy představené v tomto sdělení přispívají ke strategii oživení Komise v souvislosti s pandemií COVID-19. Zajišťují, aby v našich politikách v oblasti zaměstnanosti

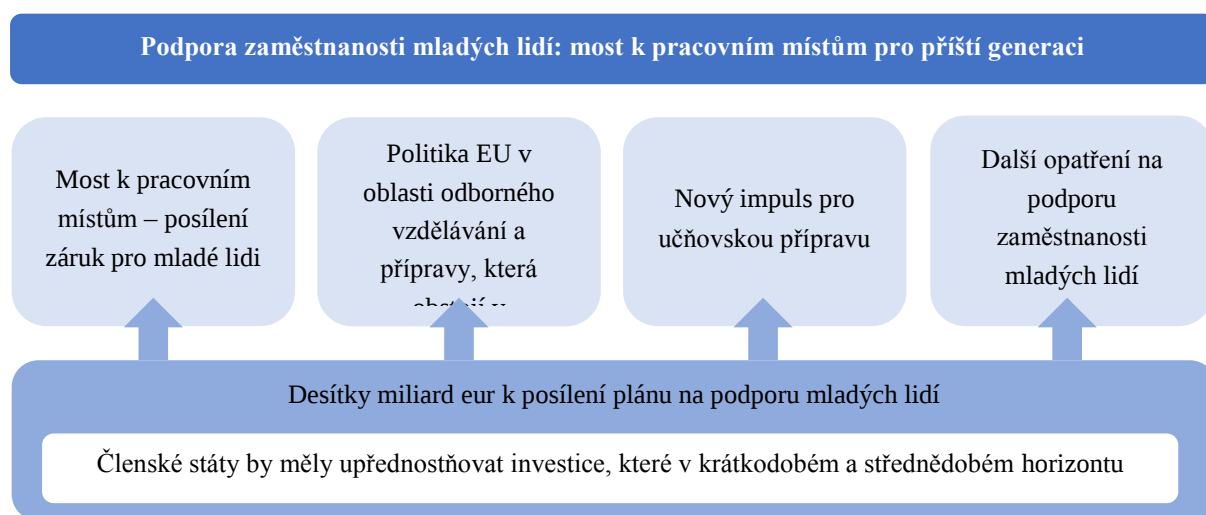
⁸ COM (2020) 441 final/2.

⁹ Proto je nutné zajistit rovné zacházení pro všechny, bez ohledu na pohlaví, rasový či etnický původ, náboženské vyznání nebo přesvědčení, zdravotní postižení, věk nebo sexuální orientaci, včetně osob z přistěhovaleckého prostředí. Zohlednit je navíc třeba průběžné úvahy o demografických změnách, které se zabývají odlivem mozků a zvyšujícím se vylidněním v regionech, které jsou tímto jevem obzvláště postiženy (COM(2020) 241 final).

¹⁰ Podle údajů Akademické sítě evropských odborníků na zdravotní postižení (ANED) s využitím údajů ze statistiky EU v oblasti příjmů a životních podmínek z roku 2016 byla míra zaměstnanosti mladých lidí se zdravotním postižením ve věku od 20 do 29 let těsně pod úrovní 45 % a rozdíl oproti zaměstnanosti mladých lidí bez zdravotního postižení mezi lety 2008 a 2016 vzrostl.

mladých lidí byla pevně ukotvena digitální a ekologická transformace EU. Provádějí evropský pilíř sociálních práv a podporují novou průmyslovou strategii. K podpoře zaměstnanosti mladých lidí přispívají i další návrhy Komise, například Evropská agenda dovedností pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost, přijaté téhož dne¹¹.

Toto sdělení podrobně popisuje, jak návrhy doporučení Rady nazvané „Most k pracovním místům – posílení záruk pro mladé lidi“ (oddíl 2) a „odborné vzdělávání a příprava pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost“ (oddíl 3) spolu s obnoveným podnětem pro učňovskou přípravu (oddíl 4) přispívají k vytváření zaměstnanosti mladých lidí. Sdělení obsahuje i řadu dalších opatření k dosažení tohoto cíle (oddíl 5). **Návrhy Komise týkající se nástroje EU příští generace a budoucího rozpočtu EU umožní významné financování EU na podporu zaměstnanosti mladých lidí (oddíl 6). Nyní je na členských státech, aby upřednostnily investice, neboť zaměstnanost mladých lidí je primárně jejich odpovědností.**

2. MOST K PRACOVNÍM MÍSTŮM – POSÍLENÍ ZÁRUK PRO MLADÉ LIDI

Komise během posledních let podporuje členské státy v tom, aby mladým lidem usnadňovaly vstup na trh práce. Systém záruk pro mladé lidi 2013, který byl zahájen, když vrcholila předchozí krize v oblasti zaměstnanosti mladých lidí, měl v mnoha členských státech významný transformační účinek. Vytvořil příležitosti pro mladé lidi, urychlil strukturální reformy a inovace a posílil veřejné služby v oblasti zaměstnanosti. Od svého

¹¹ COM(2020) 274 final. Toto sdělení doplňují připravované návrhy Komise týkající se akčního plánu digitálního vzdělávání a Evropského prostoru vzdělávání, budou tvořit holistickou reakci na výzvy, kterým naše příští generace čelí.

prvního zavedení pomohl více než 24 milionům mladých lidí po celé EU vstoupit na trh práce¹².

Z této důležité práce vychází návrh doporučení Rady na „most k pracovním místům – posílení záruk pro mladé lidi“. Vzhledem k tomu, že se doba přechodu ze školy do zaměstnání a integrace na udržitelném trhu prodlužuje kvůli měnící se povaze práce a požadovaným dovednostem, rozšiřuje se cílová skupina ze všech nezaměstnaných nebo neaktivních mladých lidí do 25 let na všechny osoby mladší 30 let. Podporuje opatření v zájmu tvorby pracovních míst, jakož i různá aktivační opatření, jako je poradenství, profesní poradenství a zastupování. Dnešní návrh posiluje prevenci nezaměstnanosti a neaktivity mladých lidí prostřednictvím lepších systémů sledování a včasného varování a zlepšuje kvalitu nabídek tím, že je propojuje s nedávno vytvořenými rámci kvality.

Návrh se aktivně zabývá genderovými, rasovými a etnickými stereotypy a podporuje rozmanitost a začlenění, a to i v případě mladých lidí se zdravotním postižením. Mnoho mladých lidí není zaměstnáno ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy naštěstí jen na krátkou dobu. Nemusejí-li čelit zásadním znevýhodněním, které je individuálně brzdí, mohou poměrně rychle překonat překážky, k nimž došlo v důsledku omezení nebo hospodářských cyklů. Neměli bychom však kvůli krizi ztratit ze zřetele ty nejobtížněji dosažitelné osoby, které potřebují intenzivní a často zcela individuální podporu. Někteří mladí lidé jsou skutečně vystaveni riziku, že budou po delší dobu nezaměstnaní, nebudou se účastnit vzdělávání nebo odborné přípravy, zejména ti, kteří náleží do zranitelnějších skupin naší společnosti, mají dokonce i při optimálních podmínkách velké problémy integrovat se na trhu práce. Dnešní návrh počítá se všemi, přičemž je třeba zajistit, aby nikdo nebyl po delší dobu než čtyři měsíce mimo zaměstnání, vzdělávání či odbornou přípravu, a to navržením individualizovanějších a cílenějších přístupů. Zdůrazňuje rovněž, jak důležitá jsou partnerství, kupříkladu se zaměstnavateli kteří mohou poradit ohledně měnící se povahy práce, nebo s podporou sociálních služeb, které pomáhají znevýhodněným mladým lidem postavit se na nohy různými jinými způsoby.

Dnešní návrh rovněž pomáhá urychlit tolik potřebnou digitální a ekologickou transformaci, přičemž zohledňuje příležitosti i nejistoty, které s touto transformací souvisejí. Dosahuje toho také tím, že posuzuje a zlepšuje dovednosti a schopnosti potřebné k nalezení zaměstnání na neustále se proměňujícím trhu práce. Žádný mladý člověk by neměl vstupovat na trh práce, aniž by byl vybaven alespoň základními digitálními dovednostmi, a návrh předpokládá krátkodobá a praktická přípravná školení zaměřená na specifické potřeby mladých lidí v oblasti dovedností. Ke zlepšení digitálních dovedností mladých lidí a dovedností nutných pro ekologickou transformaci, ale také dovedností v oblasti podnikání a

¹² Místní kontaktní místa pro zápis do systému záruk pro mladé lidi lze nalézt na portálu Europa: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1218&langId=en>.

řízení kariéry mohou přispět rychlokurzy, otevřené on-line kurzy nebo výukové semináře. To je dále podpořeno Evropskou agendou dovedností pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost.

Návrh představuje rámec pro činnost. Všude po celé Evropě existují osvědčené postupy. Zaměstnanost mladých lidí se stala hlavní prioritou rozpočtu EU. Nyní je načase, aby členské státy zintenzivnily své úsilí, integrovaly získané poznatky a mobilizovaly finanční prostředky EU (oddíl 6).

Mezi prioritní operace, na které lze aktivovat rozpočet EU, patří krátkodobá školení, posílené systémy mapování, systémy včasného varování a kapacity proti sledování (viz oddíl 6).

Toto sdělení doprovází návrh Komise na doporučení Rady o „Mostu k pracovním místům – posílení záruk pro mladé lidi“¹³.

3. POLITIKA EU V OBLASTI ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ A PŘÍPRAVY ZAMĚŘENÁ NA BUDOUCNOST

Hospodářské oživení je příležitostí k urychlení reforem v oblasti odborného vzdělávání a přípravy (VET) s cílem přispět k udržitelné konkurenceschopnosti, sociální spravedlnosti a odolnosti EU. Zatímco se odborné vzdělávání a příprava stále více zaměřují na zvyšování dovedností a rekvalifikačních potřeb naší dospělé populace, hraje rovněž klíčovou roli při podpoře zaměstnanosti mladých lidí, zejména prostřednictvím učňovské přípravy, někdy označované jako alternační odborná příprava¹⁴. Pandemie COVID-19 však měla na odborné vzdělávání a přípravu, kde hraje roli učení se práci a učňovská příprava, obrovský dopad, a to zejména vzhledem k jejich zaměření na praktický výcvik a přímé vazby na pracoviště¹⁵. Kvůli tomu, že byly budovy škol a školicích středisek uzavřené a výuka probíhala pouze na dálku, nastal problém, jak nadále využívat vzdělávání a odbornou přípravu, které obvykle v naší společnosti zajišťují rovné šance, k boji proti chudobě mladých lidí a jejich sociálnímu vyloučení.

Koncepce odborného vzdělávání a přípravy zaměřená na budoucnost znamená jejich synchronizaci s ekologickou a digitální transformací, díky čemuž budou použitelné při

¹³ COM(2020) 277 final.

¹⁴ Během hospodářské recese, ke které došlo v důsledku celosvětové finanční a ekonomické krize, se odborné vzdělávání a příprava ukázaly jako zásadní součást snah o podporu zaměstnanosti mladých lidí. Zejména učňovské vzdělávání a krátkodobé programy odborného vzdělávání a přípravy zaměřené na nezaměstnané byly účinným nástrojem ke zvyšování zaměstnatelnosti.

¹⁵ Evropské středisko pro rozvoj odborného vzdělávání (Cedefop) (2020), Jak jsou evropské země v oblasti učňovské přípravy schopny reagovat na krizi COVID-19? Souhrnná zpráva vycházející z informací od společenství odborníků na učňovskou přípravu střediska Cedefop.

řešení všech budoucích výzev. Znamená to investovat do jejich digitální připravenosti a zajistit přístup k potřebným nástrojům a technologiím pro každého žáka, učitele a školitele. Rovněž to znamená podporovat vytvoření silného souboru dovedností s cílem umožnit lidem navrhovat, produkovat a řídit produkty a služby environmentálně udržitelným způsobem a poskytnout zaměstnavatelům kvalifikovanou pracovní sílu podle jejich potřeb.

Modernizovaná, pružnější politika v oblasti odborného vzdělávání a přípravy umožní hladší přechod ze světa vzdělávání do světa práce. V celé EU přispěje ke snížení počtu mladých lidí, kteří nejsou zaměstnaní ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy. Stanoví ambiciózní cíle pro zaměstnatelnost studentů odborného vzdělávání a přípravy (82 %), učení se prací (60 %) a mezinárodní mobilitu (8 %). Zvýší se tím i kvalita dalšího vzdělávání a nabídka učňovské přípravy v rámci posílených záruk pro mladé lidi, což bude přínosem pro ty z nich, kteří již přecházejí ze školy do zaměstnání nebo po krátké době přecházejí mezi pracovními místy. Zároveň se podpoří zajištění vyšší kvality programů odborného vzdělávání a přípravy a uznávání kvalifikací.

Koncepce odborného vzdělávání a přípravy zaměřená na budoucnost musí klást důraz na excelenci i spravedlnost. Instituce odborného vzdělávání a přípravy by se měly stát středisky excelence v oblasti odborného vzdělávání, která budou zajišťovat inovativní řešení odborné přípravy, usnadňovat přístup k nejmodernějším technologiím a plnit funkci podnikatelských inkubátorů. Zároveň to znamená aktivně bojovat proti genderovým stereotypům a jiným formám diskriminace a podporovat rovné příležitosti, např. prostřednictvím opatření na podporu genderové vyváženosti v tradičně „mužských“ nebo „ženských“ profesích. Znamená to také odstranění překážek, které brání účasti rasových a etnických menšin, včetně Romů, osob z přistěhovaleckého prostředí a osob se zdravotním postižením, pro něž je třeba zajistit přístupnost.

Návrh Komise na doporučení Rady o odborném vzdělávání a přípravě pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost¹⁶, který je součástí Evropské agendy dovedností pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost, byl dnes přijat.

4. OBNOVENÝ NA PODPORU UČŇOVSKÉ PŘÍPRAVY

Uční, kteří dnes absolvují odbornou přípravu, budou za několik let vysoce kvalifikovanými pracovníky. Učňovská příprava vede k osvojení právě takových dovedností, které zaměstnavatelé skutečně potřebují, přičemž učni současně získají praktické schopnosti a vytvoří si síť kontaktů, které jim umožní hladký vstup na trh práce a aktivní

¹⁶ COM(2020) 275 final.

účast ve společnosti. Učňovská příprava rovněž přispívá k rychlému oživení trhu práce. Díky ní narůstá počet kvalifikovaných pracovníků pro širokou škálu odvětví, což zvyšuje produktivitu a konkurenceschopnost velkých i malých podniků v celé EU. Jak uvádí Komise ve svém návrhu týkajícím se odborného vzdělávání a přípravy, které ob stojí i v budoucnu, učňovskou přípravu je zapotřebí podporovat.

Kvalitní a efektivní učňovská příprava má sice zásadní význam pro zachování a vytváření pracovních míst v oblasti zaměstnanosti mladých lidí, byla ale zvláště tvrdě zasažena omezeními, která způsobila pandemie COVID-19.

Mnoho malých a středních podniků již není schopno přijímat uchazeče z důvodu nedostatku zdrojů a činností. V reakci na to již některé členské státy vyzvaly zaměstnavatele, aby zintenzivnili úsilí k zachování nabídek učňovské přípravy. Financování ze strany EU lze zmobilizovat k tomu, aby si učňovská příprava udržela svou zásadní úlohu na trhu práce (oddíl 6).

Mezi prioritní operace, pro něž je možné mobilizovat rozpočet EU, patří přímé dotace pro učně v malých a středních podnicích a prémie za umístění učňů ze společností v platební neschopnosti do jiných společností nebo do školicích středisek v rámci společnosti (viz oddíl 6).

Evropská aliance pro učňovskou přípravu sehrála od svého zřízení v roce 2013 důležitou úlohu při mobilizaci více než 900 000 příležitostí pro mladé lidi. **Nyní bude obnoven proces učňovské přípravy v celé EU, což přispěje ke stabilní nabídce kvalitních a efektivních umístění pro mladé lidi¹⁷.**

Obnovená aliance vyzve k přijetí nových závazků týkajících se digitální a ekologické učňovské přípravy se zaměřením na hospodářská odvětví¹⁸, která budou v první linii přechodu na klimaticky neutrální Evropu. Bude sdružovat vlády, sociální partnery, podniky, komory, regiony, mládežnické organizace, poskytovatele odborného vzdělávání a přípravy a expertní skupiny¹⁹. Obnovená aliance konkrétně zahrnuje:

přijetí závazku zajišťovat kvalitní a účinnou učňovskou přípravu a povzbuzování členských států a podniků v tomto směru podporou národních koalic v oblasti učňovské přípravy.

pobídky na podporu malých a středních podniků s cílem zajistit stabilní dodávky kvalitní a efektivní učňovské přípravy.

¹⁷ Aliance posiluje kvalitu, nabídku a celkový obraz učňovské přípravy v celé Evropě a zároveň podporuje mobilitu učňů. Tyto cíle jsou podporovány prostřednictvím vnitrostátních závazků a dobrovolných závazků zúčastněných stran.

¹⁸ Například odvětví přispívající k oběhovému hospodářství, modré ekonomice, udržitelné výstavbě a renovaci budov, zemědělství, inteligentní mobilitě a energetice.

¹⁹ Obnovená aliance bude zakotvena v paktu o dovednostech jako součást Evropské agendy dovedností pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost.

mobilizace místních a regionálních orgánů jako katalyzátorů učňovské přípravy v místním podnikatelském prostředí.

posílení sociálního dialogu prostřednictvím aktivnějšího zapojení vnitrostátních organizací sociálních partnerů.

aktivní zapojení evropských výborů pro odvětvový sociální dialog do učňovské přípravy s cílem dohodnout společné závazky v rámci odvětví.

podpora zastoupení učňů v členských státech obnovením evropské sítě pro učňovské vzdělávání.

Kromě podpory členských států při využívání prostředků EU ve prospěch učňovské přípravy a souvisejících reforem (viz také oddíl 6) poskytne Komise nový impuls Evropské alianci pro učňovskou přípravu.

5. DALŠÍ OPATŘENÍ NA PODPORU ZAMĚSTNANOSTI MLADÝCH LIDÍ

Všechny iniciativy představené v tomto sdělení **mají za cíl pomoci mladým lidem v EU, ať už je čeká náročný přechod ze školy do zaměstnání, nebo se potýkají s prvními přechody mezi zaměstnáními.** Taková podpora nemůže být nesystematická, neboť překážky, jimž mladí lidé čelí, a související znevýhodnění jsou rozmanité a rozsáhlé. Tento oddíl doplňuje řadu **konkrétních dalších opatření na podporu zaměstnanosti mladých lidí.**

Klíčovou úlohu hrají veřejné služby zaměstnanosti. Mají dlouhodobé zkušenosti v oblasti řízení změn profesní dráhy, umísťování, trvalého profesního rozvoje, rozšiřování dovedností a rekvalifikačních programů. Navzdory přetrvávajícím rozpočtovým omezením a novému nárůstu nezaměstnanosti a režimům zkrácené pracovní doby veřejné služby zaměstnanosti úspěšně zvládly situaci s nedocenitelnou výměnou informací o prvních reakcích, nástrahách a úspěších bezprostředně po pandemii COVID-19²⁰.

Komise podpoří evropskou síť veřejných služeb zaměstnanosti a posílí její kapacitu pro vzájemné učení. Celoevropská síť bude mít za úkol posoudit komplexní vzájemné učení a výměnu inovativních postupů s cílem posílit kapacity veřejných služeb zaměstnanosti na

²⁰ Evropská komise (2020), Evropská síť veřejných služeb zaměstnanosti: Opatření veřejných služeb zaměstnanosti a činnosti v reakci na pandemii Covid-19.

podporu zaměstnanosti mladých lidí. Součástí bude i posílení partnerství s dalšími zúčastněnými stranami a intenzivnější podpora pro zranitelné skupiny mladých lidí.

Dalším důležitým prostředkem, jak urychlit oživení trhu práce, je podpora samostatné výdělečné činnosti. Mladí lidé však často nemají vytvořené sítě, které by jim umožnily přístup například k financování podniků a podnikatelských dovedností. Prostřednictvím smysluplné výměny osvědčených postupů budou na vnitrostátní a místní úrovni posíleny stávající sítě pro začínající mladé podnikatele. Tyto sítě zajišťují začínajícím podnikatelům kontakt s podniky, profesními vzory, inkubátory a dalšími místními podpůrnými službami pro začínající podniky.

Komise bude podporovat posilování sítí pro začínající mladé podnikatele. Podpora bude věnovat pozornost zejména mladým ženám, dalším diskriminovaným nebo zranitelným skupinám a zároveň podpoří příležitosti k samostatné výdělečné činnosti v rámci digitální a zelené ekonomiky.

Sociální podnikání zvyšuje přitažlivost samostatné výdělečné činnosti pro mnoho mladých lidí, které oslovuje podnikatelská profesní dráha spojená s pozitivním a smysluplným společenským dopadem. Organizace sociální ekonomiky, jako jsou družstva a sociální podniky, jsou navíc často odolnější vůči hospodářským cyklům. Vytvářejí ekosystémy, v nichž se dokážou lépe přizpůsobit prostřednictvím sociálních inovací a sociálního začleňování na místní a regionální úrovni, přičemž jsou rovněž přínosem pro ty, kdo jsou nejvíce vzdáleni od trhu práce.

Akční plán Komise pro sociální ekonomiku, který je naplánován na rok 2021, se zaměří také na mládež, včetně podnikatelských příležitostí, jež vytváří sociální ekonomika, jako např. pomoc místním komunitám, uzavírání místních zelených dohod a aktivování zranitelných skupin²¹.

Mladí lidé, kteří dosud nevstoupili na trh práce nebo se právě vrhli do světa práce, nemusí mít přístup k sociální ochraně. Některé členské státy již zavedly řadu mimořádných opatření na podporu zranitelných skupin, na které se sociální ochrana dříve nevztahovala, aby zmírnily hospodářské a sociální dopady pandemie COVID-19. Svět práce se však stal ještě ošidnějším než před krizí.

Mezi mladými lidmi se stále častěji vyskytují nestandardní formy zaměstnání, jako je práce prostřednictvím platformy. Vytvářejí pro mladé lidi nové příležitosti ke vstupu na

²¹ Kromě toho bude akční plán zkoumat, jak zlepšit podnikatelské dovednosti mladých lidí v organizacích sociální ekonomiky a sociálních podniků, přičemž se bude vycházet i ze zkušeností z programu „Erasmus pro mladé podnikatele“ a akcí podporovaných z ESF+.

trh práce, a to i v případech, kdy potřebují pružnost, aby mohli skloubit práci se vzděláváním nebo pečovatelskými povinnostmi. V návaznosti na loňské doporučení Rady o přístupu k sociální ochraně, směrnici o transparentních a předvídatelných pracovních podmínkách a práci v rámci evropského semestru musíme řešit nedostatky v přístupu k sociální ochraně v nových formách práce a zároveň zlepšovat pracovní podmínky.

Zaprvé – Komise zkoumá výzvy související s prací prostřednictvím platforem a v roce 2021 navrhne opatření ke zlepšení pracovních podmínek osob pracujících prostřednictvím digitálních platforem.

Zadruhé – nadcházející rámec pro monitorování se zaměří na přístup k sociální ochraně pro osoby v různých formách zaměstnání, včetně nestandardních smluv, které mají pro mladé lidi zvláštní význam. To pomůže určit nedostatky a podpořit opatření k jejich odstranění.

Zatřetí – Komise zahájí studii zaměřenou zejména na přístup mladých lidí k sociální ochraně. Tímto krokem se zmapují kvalifikační podmínky pro přijetí různých dávek v různých formách zaměstnání, což umožní tolik potřebnou výměnu osvědčených postupů.

6. ROZPOČET EU JE MOTOREM EVROPSKÉHO PLÁNU NA PODPORU MLADÝCH LIDÍ

Návrh Komise týkající se EU příští generace a dlouhodobý rozpočet EU poskytuje značné zdroje²² na podporu zaměstnanosti mladých lidí v rámci rozsáhlé rozpočtové iniciativy zaměřené na řešení hospodářského a sociálního dopadu pandemie. V krátkodobém horizontu poskytne REACT-EU²³ financování politiky soudržnosti částkou 55 miliard EUR na období 2020–22. Navrhuje se, aby částka ve výši 5 miliard EUR z těchto finančních prostředků byla k dispozici již v tomto roce. Toto dodatečné financování bude přiděleno členským státům při zohlednění několika kritérií, z nichž jedním je dopad současné krize na nezaměstnanost mladých lidí. Navýšení prostředků z Evropského sociálního fondu bude zvláště důležité při řešení výzev pro mladé lidi, které již byly v členských státech zaznamenány.

Nově navrhovaná facilitata na podporu oživení a odolnosti přináší navíc nebyvalé příležitosti k urychlení velmi potřebných strukturálních reforem ve střednědobém horizontu. Navrhovaný rozpočet ve výši 560 miliard EUR podpoří investice a reformy nezbytné pro trvalé oživení a spojené s evropským semestrem.

²² Všechny částky jsou v cenách roku 2018, s výjimkou 5 miliard EUR REACT-EU v roce 2020.

²³ Financováno výnosy z EU příští generace pro období po roce 2020 a úpravou stávajícího finančního rámce na rok 2020.

Aby mohly členské státy získat podporu v rámci facility na podporu oživení a odolnosti, budou muset vypracovat příslušné plány. Tyto plány na podporu oživení a odolnosti by se měly zaměřit na hospodářské a sociální dopady krize, digitální a ekologickou transformaci, jakož i na příslušné priority stanovené v rámci evropského semestru²⁴. Upřednostňování podpory zaměstnanosti mladých lidí a souvisejících reforem může mít trvalý vliv na dotčený členský stát, pokud jde o růstový potenciál, vytváření pracovních míst a sociální odolnost.

Toto úsilí se ve finančním období 2021–27 doplní z Evropského sociálního fondu plus navrhovaným rozpočtem ve výši 86 miliard EUR. Fond bude podporovat celou škálu opatření v oblasti zaměstnanosti, vzdělávání a odborné přípravy navržených v návrhu „Most k pracovním místům – posílení záruk pro mladé lidi“, jakož i systém odborného vzdělávání a přípravy a reformy učňovského vzdělávání. Za tímto účelem přijala Komise dne 28. května 2020 pozměněný legislativní návrh Evropského sociálního fondu plus. Navrhuje posílení závazku pro ty členské státy, v nichž je nezaměstnanost mladých lidí obzvláště vysoká, aby věnovaly 15 % svého přidělu na opatření v oblasti zaměstnanosti mladých lidí. Tento fond je důležitým zdrojem financování pro návrh na vytvoření „mostu k pracovním místům – posílení záruk pro mladé lidi“²⁵.

Iniciativy představené v tomto sdělení lze rovněž podpořit prostřednictvím jiných nástrojů EU. Evropský fond pro regionální rozvoj a fond InvestEU v rámci své složky zaměřené na sociální investice a dovednosti (s navrhovaným rozpočtem 3,6 miliardy EUR) a nového nástroje pro strategické investice (s navrhovaným rozpočtem 31 miliard EUR) mohou poskytnout důležité investice do vzdělávání a odborné přípravy, které obstojí i v budoucnu, do jejich modernizace a přizpůsobení odborného vzdělávání a přípravy a do přechodu na environmentálně ambiciózní technologie. Specializovaná složka pro malé a střední podniky v rámci programu InvestEU může pomoci menším podnikům s jejich potřebami v oblasti odborné přípravy a jejich kapacitami pro nábor mladých lidí²⁶. Nástroj pro technickou

²⁴ V návrzích doporučení Komise pro jednotlivé země na rok 2020 v rámci evropského semestru, které ještě čekají na schválení Radou, se klade silný důraz na posílení aktivních politik na trhu práce a zvyšování kvalifikace zejména u mladých lidí. Komise navrhla 19 doporučení týkajících se aktivních politik na trhu práce a služeb zaměstnanosti, jakož i 22 doporučení ohledně podpory rozvoje dovedností, rovného přístupu ke kvalitnímu vzdělávání a odborné přípravě a digitálnímu učení. Tato doporučení pro jednotlivé země budou představovat klíčový kompas pro příslušné reformy.

²⁵ Komise navrhla, aby členské státy, v nichž míra mladých lidí, kteří nejsou zaměstnaní ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy, přesahuje průměr EU, věnovala 15 % (namísto dřívějších 10 %) Evropského sociálního fondu plus na opatření na podporu zaměstnanosti mladých lidí. V souvislosti s podporou nabídek zaměstnanosti, dalšího vzdělávání, učňovské přípravy a stáží bude důležité usilovat o lepší vyvážení čtyř dostupných typů.

²⁶ Erasmus+ navíc podstatně zvýší příležitosti k učení a odborné přípravě v zahraničí pro mladé lidi, učitele a školitele, a to i v oblasti odborného vzdělávání a přípravy. Společná zemědělská politika bude i nadále posíleným souborem nástrojů podporovat mladé lidi, kteří se chtějí zapojit do zemědělství a mladých lidí žijících ve venkovských oblastech. Program Digitální Evropa a program pro jednotný trh pomohou financovat cíl podpory zaměstnanosti mladých lidí zejména prostřednictvím opatření zaměřených na získávání digitálních dovedností a na podporu podnikání mladých lidí.

podporu²⁷ může podpořit členské státy při přípravě a provádění reforem zejména v oblasti vzdělávání a odborné přípravy a politik na trhu práce, a to mobilizací finančních prostředků EU a odborných znalostí.

Komise naléhavě vyzývá členské státy, aby posílily podporu zaměstnanosti mladých lidí, využily jedinečnou příležitost mobilizovat za tímto účelem desítky miliard eur z budoucího rozpočtu EU a upřednostnily některé níže uvedené operace. Členské státy by měly zavést ta opatření, která jsou nejvhodnější pro řešení konkrétních problémů, s nimiž se potýkají.

Celkovým cílem EU je zvýšit podporu zaměstnanosti mladých lidí ve srovnání s finančním obdobím 2014–2020, která se odhaduje na 22 miliard EUR²⁸. Navrhované další zdroje v rámci nástroje EU příští generace a celá škála nástrojů z navrhovaného dlouhodobého rozpočtu EU (2021–27) představují nebývalé příležitosti k dosažení tohoto cíle.

Komise bude aktivně spolupracovat s vnitrostátními orgány a připraví pokyny s cílem zajistit, aby byly odpovídající zdroje EU přiděleny na podporu zaměstnanosti mladých lidí. Komise bude zejména povzbuzovat a podporovat členské státy v tom, aby upřednostňovaly investice do zaměstnanosti mladých lidí v souvislosti s digitální a ekologickou transformací a aby využily evropskou zelenou dohodu jako motor růstu zaměstnanosti v rámci facility na podporu oživení a odolnosti.

Orientační přehled operací, které lze podpořit budoucím rozpočtem EU, jejichž výsledky lze očekávat v krátkodobém horizontu, zejména s využitím zdrojů z nástroje EU příští generace a dlouhodobého rozpočtu EU:

Režimy zkrácené pracovní doby zaměřené na mladé zaměstnance a podobná opatření pro mladé samostatně výdělečně činné osoby, které mají tyto osoby chránit zejména před rizikem nezaměstnanosti, jakož i před ztrátou příjmu.

Sociální ochrana v podobě náhrady příjmu nebo navýšení příjmů, jako jsou dávky v nezaměstnanosti, jednorázové částky nebo nemocenské příspěvky pro mladé pracovníky, kteří byli dříve vyloučeni a/nebo měli omezený přístup k sociální ochraně kvůli přísným kritériím způsobilosti nebo svému postavení na trhu práce (např. osoby samostatně výdělečně činné).

Přímé dotace pro učně v malých a středních podnicích včetně odměňování, příplatků za nábor pracovníků a dočasného sociálního zabezpečení, jakož i mezd pro školitele a/nebo jejich příspěvků na sociální zabezpečení za účelem stabilizace a zvýšení nabídky

²⁷ COM(2020) 409 final.

²⁸ Jedná se o investice z Evropského sociálního fondu a Iniciativy na podporu zaměstnanosti mladých lidí včetně vnitrostátního spolufinancování.

kvalitní a efektivní učňovské přípravy.

Přímé dotace na nábor pracovníků včetně mzdových dotací, bonifikace nově najatých pracovních sil a dočasné příspěvky na sociální zabezpečení s cílem usnadnit získávání pracovních zkušeností a/nebo vstupu mladých lidí do prvního, kvalitního zaměstnání. Ty jsou obzvláště účinné, jsou-li dobře zacíleny a kombinovány s opatřeními v oblasti odborné přípravy.

Finanční pomoc studentům studujícím v rámci prezenčních, kombinovaných nebo online programů, ve formě grantů či půjček s výhodnými úrokovými sazbami a státní zárukou, které by mladým lidem umožnily prodloužit jejich studium nebo znovu se zařadit do procesu vzdělávání či odborné přípravy.

Krátkodobá školení (např. krátkodobé vzdělávací kurzy, soustředění nebo semináře) s cílem zvýšit kvalifikaci nezaměstnaných nebo neaktivních mladých lidí v zájmu jejich okamžitého začlenění na trhu práce, se zaměřením například na digitální dovednosti, zelené dovednosti, podnikatelské dovednosti a dovednosti v oblasti řízení profesní dráhy.

Způsoby opětovného začlenění do vzdělávání a odborné přípravy včetně vzdělávacích programů nabízejících druhou příležitost, zejména pro osoby předčasně odcházející ze vzdělávání a odborné přípravy, a mladé lidi s nízkou kvalifikací.

Umístění učňů ze společností v platební neschopnosti do jiných společností nebo do školicích středisek v rámci společnosti.

Granty na zahájení činnosti a půjčky pro mladé podnikatele při zakládání nových podniků a vytváření pracovních míst.

Orientační přehled prioritních operací k odvrácení nové krize zaměstnanosti mladých lidí, jejichž výsledky lze očekávat ve *střednědobém* horizontu, zejména s využitím zdrojů nástroje EU příští generace a dlouhodobého rozpočtu:

Budování kapacit veřejných služeb zaměstnanosti, například oslovení většího počtu mladých lidí (včetně zranitelných skupin), poskytnutí individualizovanější podpory (z hlediska poradenství, instruktáže a odborného vedení) a posílení integrovaného poskytování služeb.

Posílené systémy mapování, systémy včasného varování a kapacity v oblasti sledování s cílem určit mladé lidi, kteří jsou (hrozí, že se stanou) nezaměstnaní nebo neaktivní, jakož i prováděcí opatření zaměřená na řešení problému předčasného odchodu ze vzdělávání a odborné přípravy s cílem přispět k lepší strategii prevence.

Sítě pro mladé podnikatele, poradenské programy a podnikatelské inkubátory, které mají pomoci začínajícím podnikatelům, zejména mladým ženám a diskriminovaným skupinám nebo skupinám na okraji společnosti, vstoupit na trh práce a vytvořit si

potřebné dovednosti pro různé obchodní modely včetně sociálního podnikání.

Odborná školení v oblasti řízení profesní dráhy ve formálním vzdělávání a odborné přípravě s cílem připravit mladé lidi na nestabilní, nejisté pracovní prostředí a vysvětlit možné kroky při hledání zaměstnání nebo získávání podpory.

Provádění reforem v oblasti odborného vzdělávání a přípravy a učňovské přípravy, které mohou zahrnovat investice do reforem vzdělávacích programů v zájmu zvýšení významu z hlediska trhu práce, pružnosti a modularizace, rozšíření programů odborného vzdělávání a přípravy²⁹, zavedení systémů zajišťování kvality a systémů sledování absolventů, odborná příprava učitelů a školitelů v oblasti odborného vzdělávání a přípravy, podpora mobility žáků a studentů, učitelů a školitelů v oblasti odborného vzdělávání a přípravy.

Investice do infrastruktury a technologií digitálního vzdělávání, nejmodernější vybavení a technologie průmyslového odvětví pro školy a střediska v oblasti odborného vzdělávání a přípravy (včetně středisek excelence odborného vzdělávání a přípravy) s cílem vybavit odborné vzdělávání a přípravu na digitální a ekologickou transformaci.

Investice do mezipodnikových vzdělávacích středisek (ať již se jedná o zřízení nových středisek, posílení těch stávajících nebo jejich začlenění do středisek excelence odborného vzdělávání) s cílem pomoci malým a středním podnikům při poskytování nejmodernějšího odborného vzdělávání a přípravy.

Investice do zvyšování významu vzdělávání a odborné přípravy na trhu práce, a to i v odvětví vyššího vzdělávání, do podpory partnerství mezi podniky a vzdělávacími institucemi, do podpory klíčových průmyslových ekosystémů a sítí malých a středních podniků, jakož i zvýšení převahy učení se práci v rámci stávajících programů.

7. ZÁVĚR

Komise vyzývá členské státy, aby mobilizovaly silnou mezigenerační solidaritu v rámci EU s cílem podpořit mladé lidi v rámci zotavování z pandemie COVID-19. Milionům absolventů, nováčkům na trhu práce a těm, kteří na počátku profesní činnosti přecházejí mezi pracovními místy, dlužíme, abychom mobilizovali veškerou podporu, kterou můžeme využít, pomohli jim rozvinout jejich plný potenciál. Nyní nastal čas investovat do naší příští generace a pomoci mladým lidem stát se hnací silou digitální a zelené ekonomiky.

Tyto návrhy na doporučení Rady týkající se „mostu k pracovním místům – posílení záruk pro mladé lidi“ a „odborného vzdělávání a přípravy pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost“ vytvářejí potřebné rámce.

²⁹ Programy na úrovni evropského rámce kvalifikací 5 až 8.

Komise rovněž navrhla nástroje k poskytnutí nezbytného financování. Komise vyzývá členské státy, aby oba návrhy urychleně schválily a plně využily potenciál rozpočtu EU při zvyšování své podpory zaměstnanosti mladých lidí.

Spolupráce bude prvořadá. Podpora zaměstnanosti mladých lidí vyžaduje intenzivní spolupráci mezi všemi aktéry (zejména sociálními partnery, vzdělávacím odvětvím a organizacemi občanské společnosti) jakož i mezi orgány na regionální a místní úrovni. Na úrovni EU poskytne Komise nový impuls **Evropské alianci pro učňovskou přípravu** s cílem zajistit, aby učňovská příprava hrála svou úlohu při obnově trhu práce. Komise se spoléhá na pokračující úsilí ze strany Evropského parlamentu a Rady a navrhuje projednat posílení podpory zaměstnanosti mladých lidí s oběma orgány. Jde o společné úsilí ku prospěchu příští generace.